

Videostřižna zdarma CD

Při brouzdání na internetu narazíme na stovky programů, které nám jejich "programátoři" nabízejí zcela zdarma. Většinou jde o malé programy nebo doplňky pocházející z dílen zapálených nadšenců, ovšem něco nám bezplatně nabídnou i "větší" firmy. Příkladem může být videoeditor MovieXone od německé firmy Aist GmbH.

Produkty německé firmy Aist GmbH sice nemají takový věhlas jako software od Adobe, Uleadu nebo Pinnacle, přesto v její nabídce najdeme celou řadu zajímavých softwarových nástrojů - od nejjednodušších amatérských "střižen" přes efektové moduly až po high-end kompoziční systémy.

MovieXone je velmi pozoruhodný program na zpracování videa s výraznými animačními schopnostmi. Rozhodně nevznikl ze soucitu jeho výrobce k méně majetným uživatelům.

Aist prostřednictvím Xone demonstruje možnosti svých dalších, už placených produktů, jejichž základ je velmi podobný.

MovieXone není koncipován jako nástroj pro začínající uživatele. Spíše je jedním velkým reklamním bannerem, kterým se firma Aist snaží nastínit možnosti svých vyspělejších produktů. Xone má s nimi společný nejen způsob ovládání a grafické rozhraní, ale i základní editační funkce. Na rozdíl od nich má však některá omezení - například počet efektů a přechodů je značně limitován, chybí MPEG kódér nebo automatická detekce scén. Přesto je Xone dobře použitelným editorem, který po dokoupení některých modulů předčí i dražší software. Proto jsme pro vás připravili jednoduchý návod, ve kterém si popíšeme základní funkce Xone a naučíme se je používat.

Nastavení programu

Po spuštění programu se kromě uvítací obrazovky zobrazí i dialogové okno pro nastavení parametrů projektu. Pokud jste správně zadali při instalaci normu PAL, mělo by být nastaveno schéma pro PAL: PAL D1/DV Standard 720/576 - toto nastavení je nejvhodnější pro použití digitální videokamery, takže není nutné nic měnit.

Na ploše bude zobrazeno pět pracovních oken, což je standardní nastavení Xone. Každé z nich je plně konfigurovatelné - lze měnit jejich velikost, lze je ukotvit k jinému oknu nebo je s jinými okny sdružit nebo je nechat volně plovoucí, nezávisle na dalších oknech.

Prohlížeč slouží k vyhledávání a prohlížení objektů. Těmi mohou být video- a audiosoubory, statické obrázky, efektové nástroje nebo přechodové efekty.

Nalevo od prohlížeče je multifunkční okno se záložkami pro záznam videa, storyboardem pro vytvoření základní dějové linky filmu. Na záložce Uspořádat najdeme náhled pro úpravu velikosti obrazu nebo nastavení jeho polohy v prostorové kompozici. Poslední záložka, Provést, slouží pro export hotového filmu na disk.

Efektová schránka je určena k nastavení efektů použitých na některý klip.

Časová linka představuje klasickou časovou osu známou z jiných programů. Freewareová verze Xone má omezený počet stop disponuje pouze jednou hlavní stopou (Video A a Video B) a jednou superimpose stopou pro vytvoření jednoduché kompozice nebo pro vložení titulků. S oknem časové linky je sloučeno okno časového grafu pro práci s klíčovými snímky efektů.

Náhled představuje základní způsob zobrazení videa umístěného na časové lince. V náhledu je zobrazováno video včetně všech aplikovaných efektů, titulků apod. Rychlost zobrazování je závislá na výkonu PC a akceleraci, resp. podpoře OpenGL grafickou kartou. Jednoduché efekty jsou v tomto okně zobrazovány téměř v reálném čase.

Import a příprava materiálu

Po konfiguraci programu si připravíme materiál, se kterým budeme pracovat. K "výuce" by mělo stačit asi deset krátkých klipů a několik statických obrázků. K záznamu videa použijeme Xone, ale abychom je nemuseli "stříhat" na jednotlivé scény, použijeme k jejich rozdělení Scenalyzer. Spustíte Xone v prohlížeči poklepáním na ikonu Movie klip. Dále otevřete složku Video, která by měla být prázdná. Prostřední horní okno přepněte na záložku Zachytit, cestu pro zaznamenané videosoubory změňte tak, aby se ukládaly do dříve připravené složky Video, a stiskněte Zachytit Movie klip. V okně pro záznam by měla jít ovládací tlačítka ovládat DV/D8 videokamera. Klepněte na ikonu nastavení a zaškrtněte políčko Synchronizovat s prohlížečem. Tlačítkem Zachytit spustíte záznam - stejným tlačítkem jej i ukončíte.

Tip: Xone podporuje i editaci videosouborů v MPEG formátu a MP3 audiosouborů.

Editace videa

Video lze v Xone editovat v podstatě několika způsoby. Prvním a podstatně jednodušším způsobem je přenesení klipů do storyboardu. Druhý způsob - přenesení klipů přímo do časové osy - je spíše pro zkušenější uživatele. V tomto případě budou mít ponechánou volnou ruku a klipy mohou vložit prakticky kamkoliv do časové linky.

Předtím je ale nutné deaktivovat ikonu Storyboard na časové lince program totiž standardně pracuje v modu Storyboard.

Tip: Pro hromadný přesun klipů označte skupinu klipů (Ctrl + označení klipu nebo Shift + označení posledního přenášeného klipu) a přetáhněte je do časové linky nebo storyboardu.

V monitoru lze kontrolovat průběh editace délky klipu. Ve druhém okně je zobrazen náhled na přiléhající klip. Po spuštění monitoru se v časové lince zobrazí na začátku filmu dva "terčíky". Každý z těchto bodů zastupuje podle barvy jedno monitorové okno. V podstatě jde o synchronizační body, které oceníme zejména v případě, potřebujeme zarovnat stopy nad sebou s přesností na jeden snímek. Uvedu příklad: Potřebujeme, aby ve snímku X začal hudební doprovod. Na snímek X tedy umístíme červený terčík a na začátek zvukového souboru přemístíme do audiostopy modrý terčík. Pak stačí v monitoru stisknout ikonu Synchronizovat modrý ukazatel s červeným a začátek hudebního doprovodu se přesune přesně na snímek označený červeným ukazatelem.

Tip: Pro lepší orientaci lze na časovou osu vložit značky (ukazatele), kterými označíte důležitá místa projektu, ke kterým se budete chtít později vrátit. Klepněte pravým tlačítkem myši na jezdc a z nabídky vyberte Daný ukazatel. Na časovém pásu se zobrazí malá značka, kterou lze poklepáním upravit nebo ji doplnit komentářem. Mezi jednotlivými značkami se pohybuje pomocí klávesových zkratk Ctrl+Alt+ levá nebo pravá šipka.

Tip: V levé části časové linky (černý svislý pruh s názvy stop) můžete klepnutím na ikonku monitoru vypnout zobrazení celé stopy v okně Uspořádat, aktivací ikonky "zámku" lze zablokovat klipy ve stopě proti manipulaci. Třetí, pravou ikonkou vypneme zobrazení stopy v okně náhledu a zabráníme výpočtu efektů a objektů použitých ve stopě - lze tak ušetřit čas při výpočtu efektů v jiných stopách, které potřebujeme zobrazit v okně Videokontrola.

Pro přehrávání videa stiskněte Shift nebo ikonu Start/Stop v okně náhledu. Kurzorovými šipkami Left a Right na klávesnici můžeme video převíjet dopředu nebo dozadu, klávesami Home a End se přemístíme na začátek nebo na konec filmu. Zrychleného posuvu pak docílíme posuvem časového ukazatele v okně náhledu. Protože se zároveň posouvá jezdec - časový ukazatel na časové lince -, můžeme použít i tuto variantu k vyhledání místa střihu. Časová linka v okně náhledu je poměrně krátká, takže je vhodnější okno náhledu trochu roztáhnout do délky, aby jeho linka poskytovala přesnější navigaci.

V náhledu uvidíte vše, včetně efektů. Musíte se však smířit s tím, že máte-li slabší PC, budou některé snímky vynechány a video nebude plynulé. To je způsobeno tím, že Xone stejně jako jiné programy Aistu využívají upravený renderovací engine, který má bohužel vliv i na části filmu bez efektů. Tento problém můžete trochu eliminovat nastavením kvality zobrazení (klepněte levým tlačítkem na okno Náhled a vyberte možnost Náhled nastavení). K vyššímu výkonu náhledu může přispět i vypnutí zvuku ve stejné nabídce.

Titulky

Titulky se v Xone aplikují netradičně přetažením ikony Textový řetězec z prohlížeče do stopy Video 1. Zkuste... a posuňte jezdc nad titulek - v okně náhledu, popřípadě i na TV by se měl objevit žlutý nápis Movie Xone. Další úpravy titulku provedeme v efektové schránce (v okně sdruženém s prohlížečem).

Vytvoření prostorové kompozice

Zajímavější nástroje nabízí panely pod ikonou Transformace. Je důležité vědět, že v Xone může být každý objekt vložený do stopy Video 1 transformován. Stopa Video 1 se do výsledného obrazu promítá jako samostatná vrstva, se kterou lze nezávisle na hlavních stopách Video A a B manipulovat. Stopa Video 1 vždy překrývá stopy pod ní - proto budete-li je chtít zachovat alespoň částečně viditelné, musíte udělat stopu Video 1 průhlednou nebo tuto vrstvu zmenšit.

Vytváření klíčových snímků

Podívejme se, jak by mělo vypadat rozvržení klíčových snímků. K tomu nám nejlépe poslouží tzv. časový graf. Máte-li titulky stále označen, přepněte časovou linku do režimu časového grafu (klávesová zkratka Ctrl+3).

V časovém grafu celkem snadno nastavíme jednotlivé parametry klíčových snímků. Výhodou je, že zde vidíme jejich přesné rozvržení pro každý druh transformace zvlášť. Nejdříve označíme, který parametr budeme měnit - zda půjde o rotaci, nebo o pozici. Příslušný řádek označíme klepnutím na kolečko vedle názvu v levé části grafu. Tím dojde k jejímu zbarvení do zelena a my máme jistotu, že budeme měnit nastavení klíčových snímků pouze např. u rotace. Zároveň se v efektové schránce zobrazí panel pro nastavení rotace. Posuvník na ose umístěte tak, aby jeho osy protínaly klíčový snímek, který potřebujete upravit - pak stačí změnit hodnoty transformace v efektové schránce. Zacházení s klíčovými snímky vyžaduje trochu cviku. Nejprve si vždy rozmyslete celý průběh animace a nezapomeňte, že každá změna v transformačním panelu se projeví novým snímkem. Ty snímky, které se nám nehodí, smažeme jejich uchopením a přetáhnutím mimo stopy. Když posunete snímkem v lince Transformace, posunou se i pozice ostatních snímků pod ním. Bude-li označena linka Pozice a budete-li posouvat jen snímky na této lince, budou se posouvat nezávisle na ostatních. Ještě si ukážeme, jak se dají zkopírovat parametry snímků - třeba prvního a posledního klíčového snímku s parametry Pozice. Posuvník přemístěte na první snímek v ose a stiskněte Ctrl+U - zobrazí se dialogové okno pro unifikaci (sjednocení) vybraných parametrů. Předmětem sjednocení bude Objekt: Textový řetězec, Efekt: Transformace a Kanál: Pozice. V podokně Kde použít zaškrtněte Skončit (tj. snímek na konci).

Nastavení parametru Pozice na prvním klíčovém snímku by nyní mělo být shodné s posledním snímkem. Podobně můžete sjednotit parametry všech snímků, nebo jen s předchozím či následujícím snímkem. Podobnou animaci jako u titulku bychom mohli provést i u statického obrázku. Tímto způsobem jsou animovatelné i další efekty.

Tip: Klíčové snímky přidáme do osy časového grafu stisknutím klávesy Ctrl a klepnutím na požadované místo. Přidáte-li snímek do hlavní linky s názvem efektu, vytvoří se klíčový snímek v každém parametru efektu (vyzkoušejte například na efektu Barva opravy - ten obsahuje další čtyři parametry pro nastavení jednotlivých barev). Potřebujete-li některý snímek duplikovat, podržte Ctrl, vyberte snímek kurzorem a přetáhněte jeho kopii na jiné místo.

V efektové schránce najdeme ještě efekty pro rozostření, barevné korekce, ořez obrazu nebo nastavení jeho celkové či částečné průhlednosti a úpravy jasu a kontrastu. Efekty se dají aplikovat na kterýkoliv obrazový nebo titulkový objekt v časové lince. Stačí jejich ikony přetáhnout na objekty v lince. V našem projektu by bylo vhodné opatřit použitý statický obrázek efektem Průhlednost a pomocí klíčových snímků jej nastavit tak, aby se vrstva s transformovaným obrázkem proloupla do videa.

Tip: Klepnutím na ikonu efektu v efektové schránce a stisknutím Ctrl+C můžete efekt včetně aktuálního nastavení přenést na jiný klip - označte jej v časové lince a zkopírovaný efekt vložte pomocí Ctrl+V nebo ikonu jednoduše přetáhněte na jiný klip. Tip: Účinek efektu v okně Uspořádat dočasně vypnete klepnutím pravým tlačítkem na ikonu efektu a vypnutím položky Viditelný v plátně. Podobným způsobem jej můžete i uzamknout (Zamčený), abyste zabránili nechtěné manipulaci.

Zmrazení snímku a úprava rychlosti

Mezi důležité úpravy videa patří "zmrazení" snímku, zpomalení, zrychlení nebo tzv. "vracečka". Xone se vypořádá i s těmito nástrahami. Vyžaduje to ovšem více cviku než v jiných editorech, protože v tomto směru jsou tyto úpravy vyřešeny netradičně. Oproti jiným editorům má však Xone tu výhodu, že všechny zmíněné úpravy lze provést v jednom klipu, aniž bychom jej museli stříhat na více částí a na ně pak aplikovat jednotlivé úpravy. Budeme k tomu potřebovat zhruba 15sekundový klip, na kterém budou provedené úpravy patrné - nejlépe klip s jdoucími lidmi nebo projíždějícím automobilem.

V Xone nikde nenajdete funkce Freeze, Save Frame nebo Speed. Klip nahradíme statickým snímkem pomocí klíčových snímků, které vzniknou kombinací pozice jezdce v časovém grafu a nastavením času posuvníkem v efektové schránce. Začněme zmrazením videa a nahrazením části pohyblivého videa jedním snímkem z klipu.

Editace zvuku

Projekt zakončíme úpravou zvuku. Otevřete původní animaci a z Alba, ze skupiny Audio, přetáhněte skladbu do časové linky, do třetí stopy pro zvuk. Pokud máte v lince jen dvě zvukové stopy, pusťte skladbu na spodní hranu stopy Zvuk 2. Upravte délku stopy tak, aby byla zhruba stejná jako délka filmu. V levé části linky poklepejte na název této stopy a přejmenujte ji na Hudba. Budeme chtít, aby tato stopa začínala v některém snímku třetího klipu. Otevřete okno monitoru a červený terčík umístěte na tento

snímek - uvidíte jej v levém monitoru. Modrý terčík přesuňte na začátek zvukové stopy v pravém monitoru by se měl zobrazit zelený oscilogram.

Tip: Při editaci zvuku doporučujeme spustit náhled zvuku (klávesovou zkratkou Ctrl+8), ve kterém můžete přepínat nebo vypínat jednotlivé stopy.

Věříme, že vám tento návod pomohl vyřešit některé problémy nebo zodpověděl případné otázky týkající se Movie Xone a že i jeho dřívější odpůrci nyní dokáží ocenit přednosti tohoto zajímavého programu.

Jan Kosnar

Na CD Jak na digitální video plus naleznete

kompletní verzi recenze MovieXone 4.5 CZ;
kompletní verzi návodu na MovieXone 4.5 CZ;
instalaci MovieXone 4.5;
českou lokalizaci programu;
ukázkové soubory.